Ціна примірника 25 сотиків

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . 12 зол.

ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.

ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 15 (80) Львів, неділя 13 квітня 1930. Рік III.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.687 і 154.130 — — Телефон 57—90

ОСТАННІ НОВИНИ.

— **Домагаються нових виборів.** Польські опозиційні партії (соціялісти, Пяст і инші), що поборюють теперішних польських міністрів, видали відозву, в якій апелюють до президента Польщі, щоби розписав нові вибори до польського сойму. Ці вибори на їх думку—покажуть, чи більшість польської суспільности є за теперішним урядом і його поступованням зі соймом, чи проти уряду.

— **Напад на банк.** У Варшаві застрілили бандити банкира М. Центнершвера в його банку при вул. Краківське Передмістя 63 і зрабували 12 тисяч золотих.

В чехословацьким парляменті (в Празі) зголосили німці, українці, мадяри і инші посли нечеської народности внесок, щоби утворити спеціяльну комісію, яка контролювала би, чи уряд Чехословаччини виповнює свої зобовязання супроти тих народностий.

— **В Берліні** — як пишуть ґазети — в більшовицьким посольстві є і більшовицька черезвичайка (Г. П. У.) та більшовицькі шпиги. Домагаються, аби німецька поліція перевела слідство, чи це правда.

— **В місцевости Альмерія, в Еспанії** — селяни відмовилися платити податки й обстрілювали екзекуторів. Ці відповіли стрілами й ранили кількох селян. Богато податників арештували.

— **В Індіях** кипить далі. Провідник Ґанді доходить уже зі своїми людьми до моря. Там жде на нього десять тисяч робітників, що з його приходом зачнуть видобувати сіль з моря, що Анґлія заборонює. Залізничники - індуси проголосили страйк і кладуться перед поїздами на шинах, аби не допустити до руху поїздів. Сподіваються що Ґанді небаром проголосить кроваве повстання проти анґлійської окупації.

— **Египет** домагається від Анґлії повної незалежности.

— **Німецькі** военні кораблі мають небаром відбути великі маневри на німецьким і Середземнім морі.

Усяких порад уділяємо тільки точним передплатникам.

Найменші „Соколиці“.



При Товаристві „Сокіл“ в Старім селі пов. Бібрка є відділ діточого „Сокола“. Малі діти роблять руханкові вправи. Колись виростуть з них гарні соколиці, що будуть помочию і окрасою свого народу. Бувають і хлопячі гуртки при „Соколах“.

Анґлієць Малон, прихильник українців приїхав до Львова.

До Львова приїхав анґлійський посол Малон, що від 1919 року цікавиться життям українського народу і недавно зголосив в анґлійськім парляменті інтерпеляцію в справі положення українців під Польщею. Посол звидів кілька українських шкіл, відбув коротку конференцію з українськими редакторами у Львові, на якій інформувався про ріжні справи з українського життя. Посол заявив, що Анґлія хоче сконтролювати чи польський уряд виповнив ті зобовязання супроти українців, які Польща взяла на себе при договорі з державами „антанти“, підписуючи так званий меншостевий акт, який підписали й инші держави. Коли котра держава (отже й Польща) таких зобовязань супроти національних „меншостей“ не виповнить, то в тій справі буде забирати голос Союз Народів, який має цего припильнувати.

—о—

ЗА БОМБИ НА „ТАРГАХ“.

В осени арештувала львівська поліція 15 українських студентів і молодих ремісників та 2 студентки, підозріваючи їх в тім, що кидали бомби на „Тарґах Всхідніх“ або були до того причасні. Вони сидять в тюрмі вже сім місяців, аж тепер виготовили їм акт обжалування і в травні має відбутися проти них розправа.

Самогубство дитини.

В Станиславові скочила в Бистрицю і втопилася 12-літня дівчинка —школярка Іванна Пилипюк. Тіло нещасної виловлено з води і віддано до лікарських оглядин. Причиною розпучливого кроку нещасної дитини було те, що її видалили за якусь дрібну провину зі школи. Так отже через невідповідну поведінку в школі з дітьми згасло одно молоде життя. Виходить, що треба вважати не тільки на діти, але й на декотрих учителів.

—о—

ПРИЯЗНЬ ДВОХ БРАТНІХ НАРОДІВ.

На білоруському національному святі, що відбулося 25. III. в Вильні на спомин визвольної війни білоруського народу, виголосив голова Українського Посольського Клюбу, Др. Дмитро Левицький щиросердечний привіт від українського народу.

В цім привіті підкреслив бесідник відвічне братерство, спільну долю і спільні змагання обох братніх народів, українського і білоруського і закінчив свою промову побажанням, щоб оба ці народи здійснили внедовзі свої змагання до національної незалежности.

Цей привіт приняла дуже численно зібрана на святі білоруська публика довго невгаваючими оплесками та окликами: „Нехай живе Україна!“ Слідуючі привіти від української молоді і від литовців були теж приняті з великим одушевленням.

Годиться з приємністю зазначити, що братерські відносини між обома народами, обєднаними спільною славною історією в минулому і спільними змаганнями до визволення в теперішньому часі, щораз краще затіснюються.

—о—

ПЕРЕДВИБОРЧІ ВІЧА НА ВОЛИНІ.

Український повітовий виборчий комітет листи ч. 18 в Рівному улаштував передвиборчі посольські віча: 6. квітня в ґміні Межеріче, 7. квітня в Рівному, 13. квітня (в неділю) буде подібне віче в Посягві, ґм. Бугрин пов. Рівне. Всі свідомі волиняки повинні піти на такі віча та потім взяти участь у голосованню.

Листи і дописи мусять бути писані коротко, виразно, чорнилом, на одній сторінці паперу

Вшанування ювилею митрополита Андрея

У Львові, Перемишлі й Станиславові утворився спільний комітет, який рішив для вшанування 30-літньої владичої діяльности Митрополита Андрея створити живу і тривку памятку і побудувати у Львові українську лічницю (шпиталь). Комітет, до якого належать всі вищі духовники української греко-католицької церкви та всі головні культурно-освітні й економічні українські установи, видав відозву до українського громадянства; в цій відозві взиває Комітет усіх свідомих громадян, щоби своєю жертвою причинилися до здвигнення тоі лічниці, що буде гідним вшануванням Митрополита-Ювилята, який усю свою діяльність обертав на зменшення людського болю і терпіння. Жертви, хочби й найменші, на будову лічниці проситься слати на адресу: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Словацького ч. 14 (з дописокою: на будову українського шпиталю).

Головою Центрального Комітету 30-літнього ювилею митрополита Андрея є епископ-помічник о. д-р І. Бучко, а секретарем о. Крил. В. Лициняк.

о—о

Давати не політика, а домагатися то політика

Рада Львівського Маґістрату стягає залюбки всякі драчки і податки також з українського населення Львова. Тут нема жадної політики, маґістрат не цурається гроша від українців. Але коли недавно на засіданню Ради український радний сен. Дицикевич просив ухвалити підмогу для Українського Театру і для Національного Музею, то майже всі радні голосували проти того і сказали, що це „політика", коли українці такого домагаються. А треба знати, що для польських і жидівських установ признає маґістрат міліонові субвенції річно, а українці (всего 2 радні) домагалися заледво по кілька тисяч — і це „політика"! От чим дишуть до нас пани з Львівської Ради.

Трупи в Качанівці.

В селі Качанівці повіт Скалат скоїлася 31. березня (в минулий понеділок) страшна подія, що її жертвою впали два трупи і 8 ранених (усі поляки).

В Качанівці був від довшого часу польським вікарієм (сотрудником) кс. Врубель, який колись був вікарієм у Радехові. Парохіяни Качанівки латинського обряду дуже полюбили свого вікарія, та не знати, з якої причини, кс. Врубель мав уже 11. березня виїхати з села бо був перенесений аж до Франції. Коли польські парохіяни почали з ним прощатися, зробилося їм жаль, що він відїзджає, і ухвалили не пустити його з села. Коли він уже сів на віз, латинники взяли його з воза і занесли до парохіяльного дому. Польська консисторія у Львові приказала йому зараз опустити село, а 31. березня приїхав до села другий вікарій на його місце. Та товпа польських парохіян не допустила вікарія до села і почала йому грозити. Тоді польський парох кс. Щербовскі завізвав поліцію на поміч, а сам віддав ключі від костела українському парохови в Качанівці й виїхав до Львова. Та товпа рушила під українське приходство і парох мусів віддати ключі. Латинники пішли до костела, де ксьондз Врубель відправляв богослуження. Приїхав староста зі Скалату, але товпа почала йому грозити. Староста післав по поліцію. Тоді кс. Врубель з своїми людьми пішов до громадського уряду і заявив, що скидає війта і всіх урядників, а сам обіймає владу в Качанівці. Потім пішов під постерунок і казав людям розброїти поліцію. Товпа почала бомбардувати постерунок камінням, а тоді поліція почала стріляти в воздух, та нарешті дала сальву до людий і двох поклала трупом а 8 ранила.

Тоді люди з кс. Врублем пішли до костела і сиділи там цілу ніч, а рано вийшли з церкви з процесією, кс. Врубель в ризах.

Та як тільки ксьондз опинився перший за брамою, поліція обступила його і замкнула браму, так, що за парканом остали всі парохіяни кс. Врубля. З нього зняли ризи і повели до Тернополя, до вязниці. Латинський митрополит зараз суспендував кс. Врубля, а костел казав замкнути.

Польські ґазети пишуть, що все це сталося через якусь нервову хоробу Врубля. Але деякі пишуть, що причина є політична. В Качанівці є двір посла Ярузельского з „одинки", а кс. Врубель є вшехполяк і тому Ярузельскі старався позбутися його з села. Чи це правда, покаже слідство.

—о—

НОВИНКИ.

Календар на тиждень.

КВІТЕНЬ 13—19.

13. **Неділя Квітна.** Іпатія еп.
14. Понеділок. Квіт. Марії Єгип.
15. Второк. Тита прп. і Амфіяни (Тита прп.)
16. Середа. Никити ісп. (Никити)
17. Великий Четвер. Иосифа
18. **Велика Пятниця.** Теод. і Агат. (Теодула)
19. Велика Субота. Евстахія св.

Увага: Свята в скобках є тільки православні, решта свят спільні українцям грекокатоликам і православним.

—о—

Зміни місяця.

Повня 13 квітня о год. 19 (7-ій веч.)

Нів 28 квітня о год. 9½.

Після віщувань столітнього календаря ціла друга половина квітня має бути студена і сніжна. Так отже Великодні Свята будемо святкувати в кожухах. А може ще календар „делікатно" кажучи, бреше?

—о—

Як нарід приповідає:

— Весна — наш отець і мати, як не посієш, не будеш збирати.

— Ховай сани, бери віз, щоби свое перевіз.

— **Цікавий винахід.** Часописи доносять, що російський вчений Васілєф винайшов таке якесь сірчане лікарство, що як його запустити курці, то курка від того несе пять разів більші яйця, як звичайно. Пробні щеплення дали, як кажуть, знаменитї висліди. Побачимо згодом, чи це правда, чи може лише видумка..

— **Святочне число. Слідуюче (16) число „Народньої Справи" вийде в подвійнім обемі (16 сторін), як число великодне.**

— **Книгарня Рідної Школи** буде відчинена у Львові при вул. Сикстуській ч. 20 від половини квітня ц. р. Кождий хто бажає піддержати „Рідну Школу" повинен купувати у цій книгарні.

— **І Журавці примірна громада.** Рада громадська в Журавцях призначила при укладанню буджету на 1930/31 рік 50 зол. на Рідну Школу, а 50 зол. на українських Інвалідів. Честь свідомим радним!

— **Жертвуймо на віднозу будинку „Просвіти"!** Дім Головного Товариства „Просвіти" у Львові вимагає від часу до часу вмілого і дуже коштовного відновлювання. Частину відновлення перевело Т-во „Просвіта" в 1923 і 1925 році коштом 24 тисяч золотих. Другу частину муситься перевести сего року і то в дуже короткоту часі, бо ось недавно львівський маґістрат наказав відновити будинок „Просвіти" найдалі до 30. травня 1930 р. Кошти того відновлення є передбачувані на 30 тисяч золотих, яких одначе Т-во „Просвіта" не може із своїх скромних фондів вирівняти. Тому взиваємо усіх свідомих громадян українців до збирання датків на ту ціль. Нехай кождий українець причиниться хочаб скромним датком на цю добру ціль, щоби дім нашої „Просвіти" пишався відновлений перед усіми. Датки проситься слати на адресу „Протвіта" Львів, Ринок ч. 10.

— **Жертви на добрі цілі.** На весіллю п. Андрія Витвицького з п. Іванною Чайківською з Добромиля бучацького повіту зібрано 3.55 зло

Читання з історії України (ч. 63)

По битві козаків з поляками під Корсунем.

(Травень 1648).

Ми писали як Богдан Хмельницький 16. травня 1648 р. розбив під Корсунем польські війська і взяв у полон всіх найважніших полководців, між ними також польських гетьманів Потоцкого і Калиновского. Їх привезли разом з иншими полоненими до козацького табору.

— Бачиш, пане Потоцкі, як то Бог учинив: ті, що йшли брати мене в неволю, самі в неволю попали! — говорив Хмельницький до Потоцкого.

На те відповів гордо Потоцкі: — „Чим ти заплатиш татарам за поміч? Бо то вони побили нас, а не ви козаки!"

Так хотів Потоцкі понижити козаків, а Хмельницький відповів: — Тобою заплачу, Потоцкі, тобою і такими панами, як ти!

— Ой, Потоцкий, Потоцкий, в тебе розум жіноцький! — говорили козаки. — Не вмів ти гетьманувати, то за те треба було тебе пану Хмельницькому віддати. Поїдеш до Криму, сирої кобилини жувати!

Це значило, що Потоцкого віддадуть татарам у неволю, а там буде їсти конятину.

Хмельницький казав відслужити молебен за побіду. Козаки тричі вистрілили з рушниць і з гармат. Потім був великий бенкет, на якім окрім козацької старшини були і татарські старшини і визначніші польські полонені. Тай усі козаки бенкетували у своїм таборі.

По бенкеті відпочивали три дні, а Хмельницький радився з старшинами, що йому робити з полоненими. На раді ухвалили: Найвизначніших бранців віддати татарам у неволю, а простих жовнірів пустити за викупом, а хто не окупиться, того також післати татарам у Крим.

Таким чином Тугайбей дістав 8060 бранців. З них 600 бранців зараз викупилося грішми і їх пустили свобідно. Віддали Тугайбееви і польських панів.

Тугайбей сказав до Потоцкого: Ви поляки мусите віддати козакам Україну по Білу Церкву. Коли на це не пристанете, то будете мати богато клопоту. Бо ми татари присягли тримати з козаками спілку на сто літ.

Тугай-бей зажадав від Потоцкого і Калиновского по 20 тисяч червінців (около пів міліона золотих на нинішні гроші) окупу. А крім того мали віддати всіх полонених татар, а польські маєтки на Україні мали перейти на власність Хмельницького і козацтва. Та ні Потоцкі ні Калиновскі не мали при собі таких гроший, тому їх повезли татари на Крим. Тільки шляхтича Сінявского пустили на слово, бо йому вірили. Він обіцяв прислати татарам 20 тисяч червінців.

Хмельницький післав на Запороже великі дарунки: два бунчуки, дві булави (здобуті у поляків), тисячу талярів козакам, а триста на Січову церковцю.

А всі козаки, що брали участь в битві, повдягалися в дорогі панські контуші і жупани, які здобули в польськім таборі.

Літописець-очевидець пише, що все козацьке військо виглядало тоді, як мак і квіття на полі.

А тимчасом на відомість про битву під Корсунем ціла Україна ще більше заворушилася. З усіх усюдів доходили вісти, що селяни виганяють або й убивають панів і жидів, сунуть громадами до Білої Церкви, де відпочивав з військом Хмельницький, і пристають до козаків. Військо збільшилося з дня на день і зросло небаром до яких сто тисяч. Навіть дрібна українська шляхта, що вже була відцуралася своєї віри і народу, тепер покаялася й приставала до козаків. І все військо рвалося до бою, так, що Хмельницький мусів думати про дальшу війну з Польщею, хоча може перед тим і не думав про великий похід. Він кинув іскру, народ запалився і домагався, аби Хмельницький вів його на Польщу аби звільнив усю українську землю.

(Дальше буде).

На весіллю п. Григорія Трусевича і п. Марії Білошевської в Надвірній зібрано 12 зол. На весіллю п. Омеляна Марцінковського в Надвірній зібрано 10 зол. На весіллю п. Франца Вірстюка в Богородчанах зібраног 10 зол. В Серниках середніх біля Бурштина зібрав п. Михайло Ґуль на хрестинах у п. Стаха Федишина 4·70 зол. П. Іван Денис передпл. Народної Справи, зібрав на весіллю в Лучинці пов. Рогатин 3 зол. Всі ті гроші відіслано до Головної Управи Рідної Школи у Львові. На дар „Просвіті“ жертвував п. Юськів Омелян в Утішкові квоту 6 зол. (через Редакцію).

— **5 літ за убивство.** Перед львівським судом велася сими днями розправа проти Івана і Катерини Гулів із Сухоріча пов. Львів. Обжаловані за замордованнє брата Катерини, Михайла Бойка. Суд засудив Івана Гуля на пять років тюрми а його жінку Катерину звільнив від вини і кари.

— **Вивіз свиний до Австрії.** Недавно закінчилися переговори польського уряду з австрійським в справі вивозу свиний з Польщі до Австрії. Делеґати обох урядів погодилися на те, що сего року можна буде вивезти до Австрії 566 тисяч свиний. Це дає підставу думати, що свині в цьому році не подешевіють.

— **Пакунки до радянського Союзу шкода посилати.** Большевицький уряд видав недавно наказ, яким підвищено мито на надсилані з других країв посилки (пакунки з поживою, одягом, то що) до висоти 100—150 разів більшої, як дотепер було. Так наприклад за 1 кґ. крупів треба на границі платити 12 рублів (6 долярів). Ясно, що тепер пакунків ніхто не буде викуповувати, отже кождий, хто хотівби післати своякам до Рад. Союзу якийсь пакунок, най здержиться, аж поки той наказ не буде відкликаний, бо і так нічо своякам не поможе, а собі наробить непотрібних коштів.

— **Згинув нехотячи.** Нас повідомляють, що Михайло Сухий з Белза не кинувся під поїзд через незгоду в родині, але що переходив тор і незавважив поїзду та згинув під колесами.

— **Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання** подає до загального відома, що усім українським послам і сенаторам доручено в часі від 15. квітня до 25. травня 1930 р. занятися виключно орґанізаційною працею на Волині. Тому проситься усі Повітові Орґанізації на території Галичини в цьому часі не скликувати без попереднього дозволу Президії таких віч і нарад, на яких булаби конечна присутність послів і сенаторів.

— **Що їм в голові?** Як зачуваємо, адміністраційна влада видала наказ, що усі господарі, які їздять одноконкою, мусять тепер запрягати коняку з правого боку дишля. На непослушних будуть накладати кари. Є певне, що від того коні ще не зачнуть ліпше тягнути, але й за те хвала Богу, бо моглоби бути й гірше. Таксамо добре можна видати наказ запрягати коня до люшні чи розвори, а то булоби ще гірше. Добре, що таки не забувають якось про селянський добробут: одного року виходки, другого таблички, третього право-ліво, четвертого собаки, пятого коні по правім боці. І так далі. Хто ще прожиє на світі, той іще не одно побачить.

— **Панська правда.** Управа фільварку в Звінячу пов. Чортків відправила із служби трох форналів за те, що вони посилали свої діти до „Рідної Школи“. Покривджені внесли скаргу до суду і виграли з плату за тих 5 місяців, що були без роботи, а також судові кошти. Справу боронили усі українські адвокати в Чорткові, а то Др. Юрчинський, Др. Електорович, Др. Гринчишин і Др. Горбачевський. — Цей випадок, що польська дідичка Мисловска у своїй крайній нетерпимости позбавляє хліба бідних робітників лише за те, що вони виховують своїх дітей на рідній мові, повинні собі добре запамятати наші селяни.

— Чи то по панськи? Княгиня Любомірська наймила минулого року 60 фір із села Міжинець, Дроздович та Строневич до звоження бураків до двора. За роботу мала заплатити зараз по перевезенню, готівкою. Але велика пані княгиня, як видно, воліє селянську кервавицю, як свій панський гонор і мабуть тому ще й досі не виплатила належного селянам заробітку. На домагання і скарги селян, каже їм та велика пані брати стухлу і зрослу пшеницю. Селяни, розуміється, не хочуть брати тих охлапів за свою працю. Нехай вже сама пані княгиня спожиє собі на здоровля свою стухлу пшеницю. За свою працю будуть селяне шукати свого права в суді. І, гадаємо, найліпше зроблять, бо хіба суд навчить паню Любомірску, що то не вільно використовувати отак бідних людей.

— **Страшне нещастя.** Анна Мицик, селянка в Синевідську Вижнім пов. Стрий, лишила без догляду троє малих дітий в хаті, а сама кудись вийшла. Тимчасом одно з дітий вилізло на кухню, а що під кухнею якраз горіло, дитина попеклася на блясі на смерть. За недогляд своїх дітий засудили ононі Мицикову на два тижні арешту.

— **Новий український посол.** Найвищий суд у Варшаві вироком з дня 31. III. 1930. уневажнив з причини виборчих надужить посольський мандат польського посла Воєводи з Клюбу одинки. Цей мандат припаде п. Олексі Яворському з Підгаєць, українському кандидатови з 18-ки з 54-го виборчого округу.

— **Луговий вечір у Львові.** В понеділок 24. березня улаштували львівські Луговики в великій салі Музичного Інституту ім. Лисенка дуже вдатний Луговий вечір. В програму вечера входили вправи вільноруч, вправи на приладах, вежі, вправи луговичок, вправи малих луговиків і вправи малих луговичок квітами. Вправи малих луговичок і луговиків випали дуже гарно і дуже публиці подобалися. Виступав також луговий хор, який дуже удатно відспівав дві пісні. На загал випав цей вечір дуже гарно і справно. Совісна праця львівських луговиків заслугує на повне признання.

— **Пожежі.** В Чаплях пов. Самбір згоріло 20. березня 22 хат і 3 стодоли і попарилася Анна Харевич так, що до 6 годин умерла. Згоріла й кооператива „Пасіч. Спілка“. Хати були убезпечені, але втрати від огню величезні, бо згоріло все майно. — Дня 19. III. о 8. годині в вечір вибух в Голубці пов. Броди грізний пожар в будинках господаря Иосифа Чижевського. Хата й комора згоріла майже до тла. Школа виносить понад 3000 зол. Жваві Луговики, часто із нараженням життя не допустили до поширення пожежі. — В Млинисках пов. Жидачів вибухла минулого четверга пожежа в забудованнях Иосифа Ястшембского і перекинулася на сусідні сільські господарства.

— **Крадіжі.** В ночі з 5. на 6. III. два злодії, Кароль Ростковскі і Ян Бутримовскі обікрали кооперативу „Злука“ в Завалові пов. Підгайці, на суму 1.300 зол. Злодіїв внедовзі відшукано і відобрано частину вкрадених річей. Оба злодії арештовані. — До кооперативи в Голубиці пов. Броди вломилися ононі якісь злодії і вкрали товару на 700 зол. До української коопративи в Кустині пов. Радехів вломалися недавно якісь злодії і вкрали товарів на 200 золотих. Це був уже другий з черги влом до тої кооперативи цего року. Злодії обікрали також місцеву кацапську кооперативу на квоту 75 зол. В ночі з 13. на 14. III. хотіли ті невідомі аматори чужого добра вломитися вдруге до кацапської кооперативи (не знати лише по що), але варта їх сполошила і вони повтікали. Не вдався також влом до шинку В. Дормолінського, бо і тут злодіїв сполошила варта. Так отже громадська варта в Кустині таки направду щось варта.

— **Святотацький влом.** Якісь злодії вломилися ононі до церкви в Яксманичах пов. Перемишль, і вкрали з шуфляди 500 золотих. Злодії посипали при тім підлогу в церкві паприкою, певно на те аби затерти сліди.

— **Револьвер не для іграшки.** Не знала того панна Марія Ляхетко, наречена постерункого Лянґовского з Бродів і бавлючися його револьвером, вистрілила так нещасливо, шо свого нареченого вбила на місці, а себе важко ранила.

— **Коршмар — ватажком бандитів.** Недавно арештовано в Самборі коршмаря Еллю Альтбаха. що не задоволювався доходами із коршми і досить гарного маєтку, але забажав іще одного доходу. Він зорґанізував собі ватагу вломників, вивінував їх у всякі дуже штудерні приляди і навіть револьвери і посилав їх на „роботу“. Щоправда ці „робітники“ на що будь не лакомилися, але полювали лише на грубшу добичу і вламувалися лише до кас. За короткий час розбили вони і обікрали кілька кас в самбірськім і дрогобицькім повіті. Між иншими обікрала ця кумпанія громадський уряд в Бориславі, нотара в Дрогобичі Віткевіча і польську „Касу Людову“ в Дрогобичі. Тепер усі злодії вже під ключем чекають судової розправи.

— **Ще один летун.** Коло Торуня на Поморю пробував оден польський поручнік зіскочити з бальону при помочі легкопаду. Це прилад подібний до великого парасоля, і його вживають летуни до легкого зіскакування на землю в разі небезпеки. Цим разом однак легкопад був кепський і згаданий поручнік, що скочив із висоти тисячу метрів впав на землю і розбився на смерть.

— **Еміґраційні гієни.** Недавно арештовано у Львові урядовця еміґраційного відділу державного уряду посередництва праці Циґаніка і його спільника, студента медицини Яна Собечка. Тих пташків арештовано за надужиття і здирства, яких вони оба допускалися на бідних робітниках, що їхали на роботи до Франції. „Урядували“ ці паничі в той спосіб, що Циґанік здирав хабарі в висоті 15-30 зол. від кождого робітника, а Собечко як медик, видавав свідоцтва здоровля. Хто не дав хабара, не діставав такого свідоцтва і не міг їхати на зарібки, хоч був здоровий, як дуб. Ось на що наражені тепер наші нещасні еміґранти.

— **Таємний морд.** В Залучу пов. Снятин убив хтось місцевого польового Дмитра Гояна, а тіло відтягнув і кинув у Черемош. Поліція веде слідство.

— **Пошести.** В Станиславові лютує між шкільною дітворою кір. Через те замкнено декілька кляс у місцевих вселюдних школах.

— **Нівроку.** В ночі з 2 на 3 квітня було під Варшавою аж два бандитські напади на поїзди. Один напад ударемнили подорожні, другий напад бандитам повівся, бо забрали від якогось жида з Бялої кількасот золотих, вартісні папери і вексглі на квоту кілька тисяч золотих.

— **Хотіла баба дідом бути.** Якась пані Віолетта із Парижа забажала конче перемінитися в мужчину. Вона кинула свої спідниці і все жіноче знадібя геть, а стала одягатися і жити по чоловічому. Вона аж так здуріла, що казала собі при помочі операції повідтинати груди. Зрозуло хиба, що від того вона ще не стала чоловіком, а тільки наробила великого шуму і розголосу по всьому світі. От до чого люди доходять, як їм за добре діється!

— **„Проміняв жінку за тютюн тай люльку“** властиво за 500 корон і літру вина якийсь Дівад з Міяви на Чехословаччині. Він продав жінку тому, що потребував конче гроший на піятику, а що жінка була ще доволі гарна, то купець швидко найшовся. Торг пішов гладко, запили могорич, лише продана жінка не хотіла ніяк згодитися на такий інтерес і справа оперлася в суді.

— **Нещаслива прогулька.** Кількох консулів заграничних держав в Югославії вибралося ононі на проїздку моторовим човном по озері Охрида, яке є на пограничу між Югославією і Альбанією. Внаслідок нечайної бурі човен недалеко берега розбився із 11-ти прогульковців вратувалося лише двоє. Девятеро — в тому числі три жінки, втопилося.

— **Рослина, що їсть мухи.** Недавно відкрили дослідники в лісах Західної Америки цікаву рослину. Ця рослина цілим своїм виглядом є подібна до качки і живиться виключно мухами, які дуже зручно і в великих скількостях ловить своїм „дзюбом“. Дехто задумує спровадити насіння цеї рослини до Европи — розмножити її для нищення домашних мух, які, як відомо, розносять усякі заразничі недуги.

— **На могили поляглих.** Американський уряд перевозить сего року усі вдовиці, матері і сироти по поляглих у світовій війні вояках американської армії на їх могили у Франції. Перша частина прогульковців буде числити 11 тисяч осіб. Усі вони будуть перевезені на державний кошт найкращими пароплавами до Франції, щоби помолитися на могилах своїх найдорощих, що впали на полі бою. Кошти прогульки мають виносити 40 мілліонів долярів. Ось як шанують память своїх героїв.

— **Згоріло 400 авт.** В місті Толедо в Америці згоріло підчас пожару стації 400 авт вже заладованих до ваґонів. Шкода виносить 2 міліони дол.

—o—

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

В Харкові

продовжується розправа проти 45 українських діячів, що належали до „Спілки Визволення України“. Під непереможним натиском і злобою присутньої на салі суду більшовицької публики тай самого суду деякі менше сильні обвинувачені при кінці своїх зізнань заломлюються і в обаві за своє життя заявляють своє покаяння перед більшовиками. Але є й такі незломні одиниці, щю по геройськи признаються до своєї діяльности в користь до українського народу і не жалують, що це робили, бо готові за визволення свого народу зпід чужої влади положити своє життя.

Одним із головних замітів обвинуваченим є, що „Спілка Визволення України“ була причасна до відправлення панахиди за Петлюру. Цей заміт повторюється майже кождого дня. В минулий понеділок запитав прокуратор обвинуваченого Вол. Чехівського, що був головою Автокефальної Церкви, що він скаже про ту панахиду за Петлюру в травні 1927 року. В. Чехівський відповів, що не було жадної панахиди за Петлюру, тільки була за Івана Франка, але підчас цеї панахиди розкинув хтось у церкві летючки про Петлюру і тому присутні думали, що це панахида за Петлюру. Вол. Чехівський додає, що за Петлюру й не могло бути панахиди, бо він був нерелігійний чоловік. На те прокуратор запитав:

— А Франко був релігійний?

А Чехівський відповів з гідністю:

— Іван Франко був українським Мойсеєм.

Обвинувачені признаються, що хотіли за всяку ціну і всякими способами доконати того, щоби звільнити Україну від радянської влади, бо це є влада московська. Деякі уявляли собі, що повинен бути на Україні гетьман, другі, що повинна бути демократична республика, а деякі навіть не булиби проти такого радянського ладу, як є, але, щоби Україна була справді незалежною державою і щоби український уряд в нічім не був зависимий від Москви. Тоді бувби на Україні добробут, бо ніхто з неї не тягнувби соки, і навіть при порядку рад не булоби таких знущань над народом, бо при владі булиби справді свої люди, українці. Взагалі обвинувачені звертали головну увагу на те, щоби Україна стала зовсім незалежною, вільною державою і щоби ні Москва ні жадна инша сила не мала до України права, а який бувби суспільний лад в українській державі, про це вже українці в своїй хаті погодилисяби і булоби певно так, як бажалаби собі більшість народу, то є українські селяни.

Прокуратори вмовляють в обвинувачених, що вони власними силами не змоглиби були повалити радянської влади, отже мусілиби запрошувати на Україну німців, або когось другого, так, як це було в 1918 і 1920 році. Цим хотять прокуратори представити обвинувачених, як зрадників українського народу, що ніби то хотіли віддати Україну в неволю німців або инших держав. Але на лаві обвинувачених сидять такі люди, що їм вірить увесь український народ і знає, що все, що вони робили й задумували, мало на меті добро народу.

Певно, що нарід співчуває з тими патріотами, що їх тепер судять більшовицькі судді, і ця подія наповняє нас смутком, бо не можемо їх ратувати, але нарід має причину і до радости: коли по десяти роках московської влади знайшлися ще неустрашимі свідомі люди, що бажали поліпшити долю України, то це є доказ, що український нарід не погодився ще з чужим панованням і є надія, що скорше чи пізнійше постарається скинути з себе чужу владу.

З України є відомости, що по відкликанню насильної комунізації господарств, люди почали зголошуватися до більшовицьких урядників, щоби їм повіддавали забране господарське знаряддя (бо відбирали на комуну не тільки худобу і плуги, але миски й горшки). Та ті урядники не віддають тих забраних річей їхнім правним властителям, але всяким заушникам, що вміли їм підлизатися. Тому тисячі порядних господарів стали тепер жебраками без хати і без майна. Хоча ніби і вертають декому землю, то чим її зорати і засіяти? Тому побоюються, що на Україні цего року настане велика нужда, бо більшість ріллі не буде управлена.

З Росії

доходять ріжні чутки про те, що там діється. Там є дальше невдоволення і незгода між самими комуністичними діячами. Деякі з них хотілиби позбутися Сталіна, що верховодить над усім більшовицьким Союзом, бо вважають його розпорядки за причину лиха.

Про події на Україні

заговорив анґлійський архиєпископ в палаті льордів. Він запитався голови палати, що уряд Анґлії думає зробити в справі релігійних переслідувань на Україні і в Росії. Голова палати льорд Пармер відповів, що уряд Анґлії виступить в обороні переслідуваних щойно тоді, як буде певний, що цей виступ буде мати успіх і поможе переслідуванням. В кождому разі не буде приглядатися байдужо тому, що діється в Радянськім Союзі.

Про положення українців під Польщею

заговорив у анґлійськім парляменті посол Мальон. Він запитав міністра заграничних справ Гендерсона, чи він знає, **що українці під Польщею вислали до Союзу Народів дві петиції,** одну 15. січня 1929 в справі українських шкіл під Польщею, а другу 2. березня 1929 р. в справі громадської самоуправи. Міністер Гендерсон відповів, що ці петиції будуть предметом нарад Ради Союзу Народів яка зїдеться на сесію 12. травня 1930 року. Взагалі анґлійці починають тепер цікавитися життям українців під Польщею, а анґлійський посол (амбасадор) у Варшаві має здати анґлійському урядови звіт про положення українців під Польщею.

(Ці дві петиції, про які згадав посол Мальон, вислали до Союзу Народів українські посли (Укр. Клюб).

В Німеччині

утворився новий уряд під проводом канцлера Брінінґа. Ліві (соц.-демократи і комуністи) хотіли ухвалити цему урядови недовіря, але парлямент переголосував їх і уряд остає при владі.

Французький

премієр (голова) міністрів Тардіє захорував несподівано — а вгадайте, від чого? Затроївся нікотиною, бо богато курить. А треба знати, що він курить кращий тютюн, як „кресовий“ або „драмки“ — і мимо того набавився хороби.

В Чехословаччині

арештувала чеська поліція в східній Словаччині пятьох українських студентів, яким закидає, що вони орґанізували тайну Українську Військову Орґанізацію; ця орґанізація мала за ціль, відірвати від Чехословаччини Закарпатську Україну, на якій чехи не поводяться краще, ніж і другі теперішні зверхники українського народу.

З далекого Китаю

доносять, що там в наслідок вічної війни своїх зі своїми і в наслідок неврожаю край попав у велику нужду. В деяких околицях люди так голодують, що одні других мордують і зїдають.

В Будапешті

є ще богато прихильників цісарства і тому в річницю смерти послідного австрійського цісаря Карла були ту жалібні богослуження.

—о—

Політичні новини в Польщі

Новий уряд Польщі почав урядувати. Голова міністрів полк. Славек недвозначно заявив, що уряд вже не може працювати з теперішним соймом (бо в цей уряд увійшли також ті міністри, котрим сойм недавно ухвалив недовіря). Є певні чутки, що уряд розвяже цей сойм, а на осінь розпише нові вибори. Всі думають, що уряд повиненби ще скликати сойм на затвердження польсько-німецького торговельного договору, бо інакше він може бути неважний (німці хотять, аби його потвердив сойм). Та чи і для цього уряд позволить на сесію, не знати.

Уряд відібрав послам право користуватися беззастережними заграничними пашпортами. Дотепер посли могли діставати пашпорти без застережень, то є — без жадних труднощів могли виїздити за границю. Тепер це право їм відібрали. Є також чутка, що відберуть послам леґітимації безплатної їзди залізницею. Це бувби очевидний доказ, що теперішний уряд не вважає вже теперішних послів послами.

Польські посли, котрі є в опозиції (противні до теперішного уряду, намагаються скликати **надзвичайне засідання сойму.** Це засідання малоби бути скликане по Великодні і вже зібрали на це потрібну скількість підписів. Але не знати, чи уряд згодиться на це засідання, на якім певно знову почувби неодну неприємну розмову і коломийка зачаласяби на ново.

Польські ґазети виписують з обуренням, що до їх відома дійшли чутки про **якісь тайні заміри німців, Литви і більшовиків проти Польщі.** Французькій раді міністрів предложив хтось меморіял, в якім виявляє ці наміри. Там пишеться, що як францзьке військо зовсім уже забереться з німецької Надренії, то німці схотять змінити границі з Польщею. В тім помоглаби їм Литва, що моглаби получитися з Східними Прусами проти Польщі. Східні Пруси нібито хотять проголосити свою незалежність від Німеччини і резом з Литвою й Росією впасти на Польщу, а Німеччина заявилаби, що з тим немає нічого спільного, бо вона не нападалаби і на око булаби невтральна.

Всі знали, що Франція на такий випадок мусілаби помогти Польщі, але не иншим способом, хіба висадити свої війська на берегах Чорного Моря (на Україні) і рушити проти більшовиків. Це мігби був перевести лише ґенерал Кутєпов і тому більшовики пірвали його з Парижа, про що мали знати і Німці.

Чи це все є правдиве, чи тільки зродилося в головах застрашених французьких редакторів, не знати. Поживемо — побачимо.

Із недолі лісових і тартачних робітників.

На тартаку Ґредлів в Демні Вижній пов. Сколе вибух страйк робітників. Причиною страйку є те, що заряд тартаку обнижив і так нужденну заробітну платню. Страйкує около 1000 робітників. Страйком кермує робітничий комітет. Спокою не нарушено.

— Фірма „Анґлійсьха Акційна Спілка“ в Вигоді пов. Долина застановила рух у двох своїх тартаках, тому, що робітники не погодилися на ще одну знижку платень. Без праці і хліба остало понад 700 робітників.

Так отже „барони“ ще збільшують загальну нужду між нашим робітництвом.

—о—

ПОЕДИНОК МІЖ ЖІНКАМИ.

В Мексику залюбилися дві панни в однім кавалері і виповіли собі за нього поединок. Билися ножами і так поранилися, що тепер обі лежать в шпиталі в одній кімнаті... а їх улюблений шукає собі третої, не такої дурної, як вони обі.

До складу і прикладу.

Лист із Вербова.

Пише мені Іван Шило із села Вербова: „Не цурайтесь, Сорокатий, і нашого слова. Вербів свідома громада, нема що казати, вартоби й Вам, пане Иване, в нас повійтувати. Хоч і в нас начальник добрий, не зробив ще злого, але половина радних таки ні дочого. Як щось скаже наш „Кендзьорек“, то ся мусить стати, нема більшости на раді щось проти сказати. Як одні „пшиспособене“ в буджет ухвалили, другим радним свідомійшим аж пяти застигли.

Ой, просим Вас, Сорокатий, зайдіть до Вербова, тут буде велика радість тай гарна розмова. Бо то село не є кепське, має добру славу, сто людий у нас читає ту „Народню Справу“. Тай у нас інтеліґенти не зрадять ніколи, отець декан із народом тай директор школи. Якби Ви ще хоч разочок до нас загостили то певно би кращий буджет радні ухвалили. І булоби у Вербові таки зовсім мило — а це пише також **Іван**, але зветься **Шило**“.

Любий Шило! Гарно пишеш, нема що казати, таки вартоби з тобою і повійтувати. Та сам пишеш, що начальник у вас є порядний, тільки часом на недобре гнеться якийсь радний. Тай я з твого письма виджу, що крім ласки з неба Вербови уже далебі нічого не треба, Лиш дивуюсь, як ви радних таких вибирали, що тепер не всі з народом у один ряд стали. Де є в селі сто читачів „Народньої Справи“, там повинно йти все добре, для доброї слави. Сто свідомих, тож це, брате, сотня пробойова, всі повинні собі брати приклад із Вербова! Та як є щось не до ладу, то надію маю, що направите все скоро і буде, як в раю. Тільки згідно в одну лаву і всі за одного не зробить вам ні „Кендзьорек“ ні шкідник нич злого. Та я колись в Бережани вибратися хочу, як буду там, до Вербова також перескочу. Здоровлю Вас всіх тимчасом, славні Вербовяни, най від Вас відпаде лихо тай усе погане. Ви всі гідні, щоби долі кращої діждати, того Вам і всім желає

Іван Сорокатий

Пасічнича порада

Василь Джердис. Питаєте, чи добре купити пчіл у сусіда. Радимо Вам пчіл купити подальше від свого села, иначе пчоли вернуть до старого господаря пасічника. Пчоли коли вже цієї весни літали, потраплять вернутись до 3 клм. Читайте про це все докладно в часоп. „Український Пасічник“, що коштує 6 зол. на рік. Адреса: Львів — Зіморовича 20.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МОЛИТВЕНИК

„ВІРУЮ“

вийшов тепер

накладом „Народньої Справи“

Це перший великий молитвеник, в якому крім усіх звичайних молитов і богослужень є новоуложені молитви патріотичні, родинні, господарські і дуже цікаві инші на всякі наміри і потреби, а також новоуложені народньо-церковні пісні.

Молитвеник „Вірую“ затверджений і поручений Преосвящ. Митрополитом Андреєм.

Цей молитвеник має **до 400 сторін** друку, а коштує тільки **2 зол. 40 сот.** Відповідну скількість молитвеників вислали ми на адресу наших мужів довіря до продажі.

Цей молитвеник ріжниться під кождим оглядом від усіх дотеперішних. Численні нові молитви, які є в ньому, певно кождому віруючому і свідомому українцеви припадуть до душі. Точний зміст молитвеника подамо пізнійше.

Варто, щоби кождий свідомий українець вже в це свято Воскресення мав наш молитвеник „Вірую“ в руках.

Про цей молитвеник є написано в письмі до Видавництва „Народньої Справи“ гр. кат. Митрополичої Консисторії чис. 1503/К. з дня 28. лютня 1930, власноручно підписанім Їх Е. Митрополитом Кир Андреєм, м. и. так:

„На внесене прохання під днем 18. лютня 1930 р. повідомляється, що предложений рукопис книж и п. з. Новий Український Молитвеник „Вірою“ не лише не містить в собі нічого противного науці катол. Церкви під оглядом віри й обичаїв, але навпаки, являється для оживлення і скріплення віри та побожности між українським народом вельми хосенним“.

421 запомога по 120 золотих

на суму 50.520 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 417-ої до 421-ої?

417. Петро Юник с. Оніфра, Гірне п. Конюхів пов. Стрий, корову дорізав 18. березня 1930.

418. Іван Вінічик с. Миколи, Варваринці п. Струсів пов. Теребовля, корову дорізав 26. березня 1930.

419. Гринько Лех, Білий камень п. в місци пов. Золочів, корову дорізав 23. березня 1930.

420. Микола Мількович с. Василя, Соколе п. Лобозів пов. Ліско, корову дорізав 16. березня 1930.

421. Михайло Придаток, Лучиці п. в місци пов. Сокаль, корову дорізав 21. березня 1930.

Запомоги (по стягненню цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів на руки мужів довіря.

Кому не можемо признати запомоги?

1) Олександер Лукіянець, Тарногород з Любельська, передплату вплатив 15/4 1929 р. до 15. І. 1930., а ялівка впала 29. III. 1930, значить в часі, коли він уже не був передплатником.

2) Лев Думний, с. Дзвиняч п. Заліщики, в минулім році дістав вже вже раз від нас допомогу 120 зол. за упавшу корову, та це не перешкодилоби в одержанню другої запомоги, бо від першої вже минув рік. Але цего року впала у нього корова дня 21. березня 1930., а посвідку упадку прислав аж 1. квітня 1930, значить перетягнув речинець зголошення загибелі, бо до 5 днів по випадку треба зголосити випадок загибелі, а в тім случаю пройшло 12 днів, тому признати допомоги не може о.

Котрий з них кращий?

1) Дістав один передплатник запомогу за упавшу корову. Посилає до Редакції щиру подяку і між иншим пише: Не знаю, як Вам віддячитися, немаю слів подяки і не маю способу оказати Вам свою вдячність.“ Та всеж таки, хоча мене стрінуло нещастя і я небогатий, та хочу поділитися своєю радістю з другими потребуючими і тому з тої запомоги, яка мені впала, як з неба, даю 5 зол. на „Рідну Школу“, а 5 зол. на українських Інвалідів. Чеки на доказ висилки залучую“.

2) Дістав другий передплатник запомогу за упавшу корову і також присилає подяку і пише: „Велика Вам вдячність, любі редактори, що поратували мене в біді. Такої доброї ґазети ще не було на світі. Я до смерти буду згадувати Вашу доброту і за Вас пішовби в огонь і в воду“. А за кілька днів приходить цей запоможений передплатник до Редакції і каже: „Панове, я тут написав був до вас лист і залучив значок за 25 ґрошів на відповідь. Але мені відповіди вже не треба, тому віддайте мені значок або 25 ґрошів...“ І ми віддали йому 25 ґрошів. Отже „в огонь і в воду“ пішовби, але 25 сотиків віддайте — мимо того, що одержав від нас 120 зол., то є 480 разів по 25 ґрошів.

Хто з тих двох передплатників кращий, не треба казати.

До Мужів Довіря „Народної Справи“

Звертаємо увагу нашим Мужам довіря на сторінку 4 їхньої інструкції, точка а) і повідомляємо, що в найблизшім часі буде вона виповнена.

Адміністрація „Нар. Справи“

З діяльности українських послів і сенаторів.

Українські посли і сенатори внесли за час від 12. II. 1930 р. до 20. III. 1930 р. кількадесять інтерпеляцій в соймі і сенаті. Між иншими внесено такі інтерпеляції:

1) про покарання повіт. старòством членів хору читальні „Просвіти“ в Токах Збаразького повіту, за виступ на концерті в національних одягах,

2) про поведінку повіт. старости в Калуші,

3) про обіжник пов. старости в Борщеві в справі нищенна щурів,

4) про військову стрільницю в Лазах коло Радимно,

5) про побиття Миколи Станкевича, господаря в Долгомостисках, командантом постерунку в Судовій Вишні,

6) про безправне примусове урльоповання начальника громади в Кадлубиськах пов. Броди,

7) про поведінку старости Скварчинського в Коломиї,

8) про вибрики „стшельців“ по українських селах,

9) про безправну розбірку церкви в Олександрові Куявськім і відібрання кладовища в Острові,

10) про замкнення церкви в Острові,

11) в справі сервітуту в громаді Микитинці, косівського повіту,

12) про мости в селах Прокурава і Шешори пов. Косів,

13) в справі докінчення дороги Косів—Жабе,

14) **про безправні кари за таблички коло возів в українській мові,**

15) про безправну конфіскату поліцією коляди в Звінячу,

16) про рекурс громадської репрезентації в Звінячу,

17) про безправні переслідування читальні „Просвіти“ війтом в Ярославцях,

18) **про розбірку церков на Холмщині,**

19) **винагородження страт рільникам ще потерпіли через управу тютюну** і

20) в справі зміни приписів про військовій податок.

Ці і инші інтерпеляції повинні бути скоро полагоджені.

За 1 золотий місячно може мати кождий щирого учителя, дорадника і приятеля в хаті. Це „Народня Справа“.

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ.

Колиж зможемо добре збувати продукти?

Щоб добре збувати сільсько-господарські продукти і продавати їх по добрій ціні та скоро, мусимо затямити слідуюче:

Дбаймо насамперед, щоб цей наш виріб чи продукти був, одноманітний, чистий, гарний на вигляд. Такий можна легко зробити, лише треба розуміти і хотіти. Щі ми не взялиб, над всім треба поміркувати. Приміром як продаемо яблока. Господар набере їх в мішок, які попало, ріжної величини, якости, ба й ріжних сортів, і на його думку ці яблока є всі здорові, свіжі, добрі, а ціни на них не має та і купця не може знайти. Чомуж це так? А тому що яблока не мають вигляду. Той, хто хоче їх добре перепродати, мусить дома все це перебрати і посортувати, за це він рахує собі за працю і вже цю суму відраховує нам на яблоках. А хіба нам тяжко, чи нема часу в осени чи в зимі це зробити? Треба привчатись до вимог ринку, треба продивлятись, як продають цей самий товар перекупці в склепах. Подивіться, що там не знайдете мішаних. А придивіться, які овочі спроваджують з инших країв до вас. Яке опакування, який вигляд, як все до одного підібрано? Глянути і охота є купити, хочби це й пару грошей було більше.

Отже коли хочемо збувати свої продукти добре — а до цього ми мусимо прийти, бо тоді до нас вічно будуть привозити такі самі але сортовані чужі — ми мусимо раз на все постановити: Ані одного зерна, ані одного овоча, ані одного яйця — нечистого, несортованого, — на продаж не везти! При плеканню садовини, збіжжа, трав, фасолі, гороху, — завжди підбирати добрий ґатунок, висівати чи висаджувати окремо, сортувати, чистити — і аж тоді продавати. Цим ми значно ціну своїх продуктів піднесемо.

Гадаємо, що наша кооперація, яка раньше чи пізніше але мусить брати у нас наші продукти для продажі, тож буде від нас цього вимагати — і коли ми потрапимо все це повести то і кооперація наша зміцніє і нам легко буде жити без посередництв.

Ветеринарні поради.

А. С. Теля вродилося в твердою шерстю і дрожить. Ноги облізли, скіра тріскає, робляться струпки пухне, злазить шкіра. Міхурці на очах. Що робити? — Пробуйте купати теля раз на три дні у відварі дубової кори, беручи пригорщу на 2 кварти до відвару. Купати в літному відварі, а потім, як вода облетить (не обтирати), обсипувати телятко порошком зготовленим так: 1 склянка питльованої пшен. муки, 5 ложок горбовинного квасу (tannina) і 2 ложки мілкого борного квасу. В порошку мачати кусень вати й обсипувати ним теля. Тримати теля на на свіжій сухій підстілці.

О. Ю. К. Старий шпат у коня тяжко вилічити. Опишіть докладно як кінь кашляє, тоді вможемо порадити.

Порадьте, як мені в горах господарити.

Радите всім, то і мені прошу порадити. Маю около 9½ морга землі, 1 сінокосу на 9 фір сіна гірського (псянки) і 1 фіру квасного. Орна земля в 35 кавалках. З них на 8 саджу бараболю, на 6 сію ячмінь, на 3 жито, на 2 конюшину, на 1 буряки і на 15 овес. Тримаю 2 бички, 2 корови, 1 теля. Роблю биками. До міста 1 година ходу пішки. Молоко у місті продають по 50 до 70 гр. 1 літр. Але мої корови ледви що дають по дві літрі за удій, Порадьте, як кінці звести, бо бідую.

Господар з села Щавник, Лемківщина.

Дякуємо, що подали нам яскравий зразок наших гірських господарств. І хоч не подали Ви про якість ґрунту та про положення його і віддалення та розмір парцель, всеж постараємось дещо порадити.

Перше всього — з Вашого опису виходить, що Вам булоб найкраще вести молочну господарку. Тим більш що це є близько до міста і молоко у Вас дороге.

Отже почнемо з худоби. Ви маєте 4 „хвости“, які очевидно більше їдять, а ніж дають прибутку. Радимо Вам розпитати і розшукати по иньших господарствах, у кого є корови породи монтафонки (ясно кавової барви). Це гірські породи, вони бувають досить молочні і добрі по праці. Ці корови постарайтесь купити. Коли таких коров знайдете, продайте свої бики і купіть за них дві корові. Всі чотири корови почніть добре годувати, як то ми писали в попередніх числах „Н. С.“, і прослідіть яка з них від доброї годівлі прибільшує молока, а яка нічого не варта. Отже з часом гірші корови знову продайте і купіть другі, так міняйте, аж доки не підберете найліпших. Дві корови навчіть ходити в плузі і в возі, або й всі чотири, щоб працювали на зміну.

Це буде одно добре діло. Далі візьміться за пашу для худоби. Сіножаті, що родять лише псянку, мусите що року на весні добре зборонувати поздовж і поперек, так щоб аж чорніли. Перед останнім боронованням висипте на них штучних погноїв, каініту або потасової соли і томасини (на морг 200—250 кґр. каініту, або 100 -200 кґр. потасової соли. і 100—200 кґр. томасини) і підсійте добрих трав в мішанці: конюшину швецьку, лихохвіст, костриву, мітлицю, тимотку, гребінячку, всього на морґ 10—15 кґр. На вогких ґрунтах, де є квасне сіно, зробіть можливе осушення. Прокопайте рови до спаду води. Сіножать переоріть, погноїть томасиною або вапном і засійте на перший раз овес (насіння зменьшіть на ⅓), а до нього дайте мішанку з конюшини швецької, білої і трав, рахуючи на морг 5 кґр. конюшини і около 12 кґр. трав (лисохвіст, кострива, лучня, мітлиця, лукова, гребінячка). Колиб воду з сіножати спустити не можна, плекайте хіба лозу на кошики.

Тепер що до поля. На близьких кусках землі посійте конюшину швецьку з білою, а до них зрідка дайте трави тимофійки (приблизно 14 кгр. конюшини і 6 кгр, трави на морг). В першому році висійте це до вівса. Під конюшину пустіть більше парцель, щоб і на зиму мати сіно з конюшини і трав. Бараболю можете плекати і для себе і для коров. Колиб вдавались у Вас добре і буряки то збільшіть площу буряків пашних (Екендорфи жовті). До бараболі підсівайте біб. До вівса обовязково давайте вики літньої, та на весні сійте до нього сераделю. Овес з викою дасть вам добру мішанку яку можете косити і на зелену пашу для коров. По жнивах в стерні може щось дати і сераделя. Спробуйте в жито в осени підсівати вику озиму. Будете мати і зерно на хліб і добру пашну солому. Колиб вика не вдавалась, то до жита обовязково підсівайте що весни сераделю. Для Вас жита без сераделі сіяти не можна. Взагаліж посів жита зменьшіть, за молоко дістанете жита скільки хочете. Колиб мали можливість докупити ще хоч 1 корову то це буде ще краще. Колиб на початку це було за тяжко, заведіть собі овець. Вівці у Вас теж будуть поплатні. Вони скоро і дешево розмножаться і тоді за них купіть всеж корову.

Постановіть собі раз на все, що Ви хочете найбільше доставляти молоко до міста і з молока жити. Довкола цієї думки і мусить пристосовуватись вся Ваша господарка.

За границею є попит на сочевицю

Про сочевицю у нас якось все забувається, а між тим за границею її богато вживають до їжі замість гороху. Сочевиця є дуже поживна, лекше як горох стравна і скорше вкіпає. Тому вона і витісняє із вживання горох. Нашим господарям варта звернути увагу на плекання сочевиці тим більш що вона є одночасно і пашою для худоби, угноює ґрунт в азот і головно на неї росте попит, значить що буде добрий і певний збут.

Як плекати сочевицю.

Ґрунт: вапнисті ґрунти, маргеловаті, чорноземи, і супіски, там де горох зле вдається.

Сорти сочевиці: наша звичайна сочковата, тарільчата і фенікова. Ця остання має найбільше зерно, до 7 мм. Продажні сорти мають бути більші.

Управа ґрунту і висів. В сівозміні сочевиця добре вдається після озимини, а ще краще після просапних. Ґрунт оремо з осени, на весні скородимо, висіваємо і заволочуємо. На 1 морґ треба при ручній сівбі від 80—120 кґр. насіння, залежно від його величини. При рядковому посіві треба до 70 кґр.

Збір. Сочевиця дозріває троха пізніше від гороху. Збирають її як стручки побуріють. Сочевицю косять, вяжуть, досушують і молотять як і збіжжа.

Врожай зерна з 1 морґа буває від 4½ до 10 сотнарів і в 1½ рази більше соломи, яка в гіршому випадку замінить сіно.

(Насіння сочевиці можна дістати в „Спілці Аґрономів“, Львів, ул. Собіського 28, по ціні 4 зол. за 1 кґ.)

Що з соєю?

Кооператива „Рій“ повідомила нас, що найдалі до двох тижнів чорну сою буде висилати всім замовцям. Просять терпеливо почекати. Сіяти її ще не буде запізно.

Чим мастити упряж щоб не псувалась.

Візьміть 15 дека соснової живиці, 4 ½ дека бджільного воску, ½ дека ріпакового олію. Розтопіть це на лехкому вогні. Додайте ще ¼ дека сажі. Все добре розітріть. Цею мастею натріть ремені і все буде добре.

Як винищити щурів.

1-й спосіб. Дехто радить такий спосіб: Назбирайте собі денебудь корків від фляшок. Поріжте їх на кусочки, покладіть на пательню, дайте ложку смальцю. Підсмажте це на вогні і посипте там де є щури. Щурі, що зїдять ці корки — згинуть.

2-й спосіб. Коли у Вас завелись щурі і псують хліб, зробіть так: Заховайте хоч на 1—2 дні все зерно в стодолі, чи де тримаєте, а посередині стодоли, чи де є щурі, покладіть чверть мішка з січкою. До січки дайте зо дві жмені зерна. Зерно дайте на дно мішка, розмішайте. Мішок залишіть відкритим. Щурі почують зерно і полізуть до мішка з січкою і будуть їсти зерно в січці. Через 1 годину навідуйтесь до мішка, в мішку буде кілька щурів, які не будуть чути як Ви прийдете, бо січка шелестить і Ви їх з мішком заберете на кару смерти. Повторіть це кілька разів. Я таким способом винищив всіх щурів, які ніколи не хотіли йти на капкан, (лапку) і не їли отруї.

Що по чому.

Львів, дня 6. квітня 1930

Ціни на збіжа йдуть в гору.

Пшениця, жито, ячмінь, овес, біб, вика. ростуть в ціні. Рівнож і мука, крупи перед святами піднеслись в ціні.

ЗБІЖЖА.

(Ціни ва 100 кґ. на стац. залад. Підволочиска) За двірську пшеницю платять 36—37 зол., за селянську 33—34, за жито відбірне 17·50—18, жито звичайне 16·50—17 зл. ячмінь 16·50—17·50 овес 14·50—15, кукурудза 21·25—22·25, фасоля біля 45—55, кольорова 30—35, краса 40—45, горох пів Вікторія 24·75—27, горох звичайний 20—21, бобик 20·21 вика 25·50-29·, гречка 23-24· лен 67—68·50 лубін синій 24—25, просо міс. 26·50 28, конюшина черв. 150—170, мак синій 150—160, мак сивий 110—120, мука пшенична 65% 63—65, житна 35—36, крупи греч. 45·—47·, крупи ячмінні 34—35. Бараболя 2·50 — 4 зол.

ПАША. Сіно солодке прасоване 8·50—9·50, солома 5—6, конюш. сіно 13—14, сіно з тимотки 14—16, макухи льняні 30—31, Ґрис житний 10—10·50, ґрис пшенич. 10·50-11.

Лен чесаний від 10—28 зл., 1 сотн. Лен нечесаний від 5—16 зл. сотн. Клоча льняне від 6—15 зл. 1 сотн Коноплі чесані від 18—25, зл. 1 сотн.

НАБІЛ.

Маслосоюз платить кооперативам 4. IV. За масло солене експортове пріма 4·70, несолене десерове пріма 4·70. За границею тенденція знижкова. В краю попит збільше

ний. 1 літра молока 0·34, 1 літра сметани 1·60. За 1 копу яєць 5·40 одно яйце на базарі 10—12 гр.

Мед у Львові (дрібна продаж)

1 кґ. гречаного	3·——3·50	зол.
1 „ гірського	4·50—5·50	„
1 „ липов і акац.	4·50—5·50	„

СВИНІ. Експортова рівня Рукера на Змесінню платить за свині на сало по 2·20 2·40 зол. за так звані віденські (поверх 120 кґ. ваги) по 1·90—2·20, за товсті свині по 1·90 2·30.

ШТУЧНІ ПОГНОЇ (Ціна від 1—49 сотнарів у Спілці Аґрономів у Львові).

Кайніт	7·50	зол.
Потасова сіль 26—28%	22·—	„
Томасина 18%	21·50	„
Суперфосфат мін. 18	21·50	„

ХУДОБА.

За 1 кґр. живої ваги корова I, II, III, від 1—1·50 зол. Товсті воли 1·50 — 1·60 зол.

За 1 кґр. живої ваги теляти 1 — 1·20, Ялівка 1.30—1·50 зол.

ЦІНИ РИБИ.

Щупак живий 1 кґ. 6—6·50, короп живий 1 кґ. 4·20—4·50.

МЯСО (у ЛЬВОВІ)

волове 1·65—2·35, телятина передна част. 2 2·40, безроги 2·60—2·90, кошерне мясо 2·20—2·50, курка жива 4—6, гуска годована 10 15.

ГРОШІ.

1 ам. доляр	8·89	зол.
1 кан. доляр	8·80	„
1 фунт анґл.	43·50	„
100 корон чеськ.	26·43	„
100 шіль. авст.	125·50	„
100 ґульд. данц.	172·37	„
100 леїв рум.	5·—	„
100 марок німец.	1·72	„
Швайцар. франк.	172·76	„
Француз. франк	0·34	„

ОЛІЇ. (Ціни у Львові) 1 кґр.

Олій льняний чистий	— 3·20	кґр.
„ з сої	— 3·40	„
Олива машинова I сорт.	1·60	„
II „	1·40	„
III „	1·—	„
Вазеліна до машини	— 1·40	„
Тран правдивий	— 3·60	„

ЦІНИ НА ЗЕЛЕНИНУ у Львові (на дрібно).

ЗЕЛЕНИНА СВІЖА

1 кіл. шпинату	1	зол.
1 головка салати	35—40	грош.
1 вязочка цибулі димки	20	„
1 пучка трембульки	20	„
1 вязочка петрушки	20—30	„

СТАРА ПЕРЕХОВАНА ЗЕЛЕНИНА

1 головка 1/4—3/4 кґ капусти	2—3	зол
1 головка 1/4—1/2 кґ. каляфіорів	4—5	„
1 кґ. петрушки коріння	70—80	гр.
1 кґ. бураків цвіклових	20	„
1 кґ моркви	20	„
1 кґ. капусти квашеної	30—40	„

—о—

Скілько насіння треба на обсіяння 10 метрів квадратових?

Не лише любителі городництва, але навіть часто фахові городники не знають добре, скілько треба насіння на певний простір, тому подаю дані відомости: Отжеж на обсіяння грядочки 10 метрів квадратових (2 м. широка, 5 м. девга) потрібно такої скількости насіння— (розуміється доброго):

Бобу	300	ґр.
Брукви	3	„
Бураків	15	„
Цибулі	10	„
Дині	3	„
Фасолі тичної	125	„
„ пішої	200	„
Гороху круглого	250	„
„ зморщеного	300	„
Каляфіорів	1	„
Калярепи	5	„
Капусти звачайної	1	„
„ брюксельської	1½	„
Кукурудзи	15	„
Моркви	6	„
Огірків	3	„
Петрушки	10	„
Помідорів	1	„
Порів	10	„
Ріпи	8	„
Редькви	15	„
Салати	1	„
Селерів	2	„
Шпінаку	40	„
Щавнику	15	„

У нас висівають насіння богато більше, бо не сіють, а просто висипають насіння на грядку, — що при нинішній ціні насіння є марнованням грошей а також через те додає собі господиня роботи, бо мусить потім проривати загустий насів. — Зазначую, що визше подана скількість відноситься перевсім до насіння здорового і такого, що звичайно (нормально) сходить. Розуміється коли засіваємо насіння слабшої сили кільчення то тоді треба сіяти трохи більше.

Длятого кождий рільник і городник і кожда господиня, що має до засіву більшу площу ґрунту повинні сіяти насіння випробуване про яке вже має досвід, — чи воно добре сходить. *М, Б.*

Поради для господинь

Вибирайте добру квочку.

На добрих квочок годяться кури більшої раси напр. кармазини, вони є спокійні, великі і ретельні. Легкі малі кури на квочок не надаються. Кожда господиня таку курку—квочку мусить в стаді тримати. Ще краще коли ця квочка вже курята водила і ми знаємо її добрі прикмети. Квочка мусить бути здорова без вапняків на ногах. Ці вапняки її сверблять і вона побе покладки. Теж саме буде, коли квочка буде вошива. Щоб очистити таку квочку від вошей, треба її посипати кілька разів тютюновим порошком. Біля гнізда квочки зробити їй купіль з піску, попілу, вапна, щоб вона, як злізе з кубла — купалась.

Як квочку насадити.

Гніздо під квочку мусить бути чисте, в затишному місці, притінене, заховане від псів, котів, щурів. Гніздо найкраще з соломи. Гніздо неглибоке а скорше широке і тверде щоб яйця не стояли одно на другому та не западалися до гнізда. В гнізді мусить бути вогкість. Для цього під гніздо кладуть дернину з травою і землею. Під одну середну квочку кладуть 12—13 яєць. Краще є садити зразу 2—3 квочки. Через певний час, коли просвітлимо яйця і викинемо нездалі, то яйця з під двох квочок дамо під одну, а під одну підкладемо свіжі. Цеж саме зробимо і з курятами, яких дамо під одну найкращу квочку, а дві що остануть без курят, скорше будуть нестись.

В. Роґоці і Н. Прихідької Щепити свині проти червінки може лише ветеринарний лікар. Коли господарі в Вашому селі, кількадесять їх, постановить дати щепити свої свині, то тоді приїзд ветеринарного лікаря до села не буде дорого коштувати, а за щіплення одної свині випаде около 2 зол.

Соломяний вогонь

Так звичайно називаємо усякий легкий і швидкий запал і порив, що швидко проминає.

Та є іще один соломяний вогонь. Це вже правдивий вогонь, — страшний і невблаганий ворог селянина. Через цей вогонь щороку тисячі господарств іде з димом. Головною причиною того лиха є **соломяні стріхи на наших будинках.**

Село з соломяними стріхами то властиво купа легкозапального матеріялу. Доля такого села залежить цілковито від фантазії першого ліпшого піяка, злочинця чи божевільного, або й дитини, що бавиться сірниками. Леда іскорка, чи огарок — і село палає, як свічка.

Просто в голові не міститься, що селянин, котрий довгі літа в поті чола і недостатку уперто працював, аби лише щось придбати, ані разу не подумав, що мусить закинути стародавну шкідливу привичку, крити дахи соломою і що ті **дахи повинні бути огнетревалі.**

Найпрактичнішим огнетрівалим матеріялом до криття дахів є **цинкована бляха.** Вона видержує довгі десятки літ, коштує не богато дорожче, а видержить кілька разів довше, як соломяна стріха. І павіть стару зужиту вже бляху можна ще за добрі гроші продати на чавун („шмельц“) до залізних фабрик.

А найголовніше, що бляха дає повну забезпеку від зовнішного вогню. Також асекураційні оплати від будинків критих бляхою є в кількоро нижчі. Чиж не виходить, що цинкова бляха властиво ще дешевша від соломи? Коштів не треба впрочім дуже лякатися, бо якби більша скількість селян узялася за криття дахів цинкованою бляхою, то без сумніву, при гуртовному закупні цинкованої бляхи дісталиби значніший опуст; можнаби також узискати легкі сплати ратами.

Тому памятаймо, що повну забезпеку нашого життя, здоровля і майна дає огнетревалий дах з цинкованої бляхи. Поспішім отже покрити наші будинки **цинкованою бляхою.** Старосвітські соломяні стріхи скасуймо, бо вони дуже небезпечні.

НАРАДА ГРОМАДСЬКИХ РАДНИХ в Добромилі.

Дня 10-го березня відбулася з Добромилі нарада громадських радних добромильського судового округу. На нараду зібралося до 250 радних із 42 сіл повіту. Нараду отворив голова Повітового Народнього Комітету о, декан Йосиф Маринович. о по нім промовляли посли др. В, Загайкевич і С. Кузик. Ухвалено однодушно такі резолюції: 1) Запровадити по громадах урядовання в українській мові. 2) вставляти при ухвалюванню бюджету датки на українські цілі та вносити рекурси проти накинених датків на чужі цілі, 3) брати участь в праці в читальнях. кооперативах і Сільському Господарі, 4) домагатися перевиборів до повітових рад, 5) запротестовано проти військової кольонізації, 6) ухвалено однодушно довіря і признання за дотеперішню працю Українським послам.

Не треба боятися перелюднення нашої землі.

На нашій землі жиє тепер два міліярди людий, значить коло два тисячі міліонів осіб. Це число росте з кождим днем, бо людий все більше родиться як вмирає. Найбільше множаться меншекультурні народи, а найслабше висококультурні та цілком дикі народи. Високо культурні народи нехотять робити великих витрат на виховання численних дітий і тому штучно обмежують їх число. Зновуж дикі племена, хоч і дуже плодяться, — але зате гине їх богато від звірів, недуг і в битвах між собою. Пересічно, можна сказати, на кождих 100 людий прибуває за 10 літ 10 нових людий більше або за 80 до 100 літ людність на земли подвоїться. За яких 150 літ повинно бути вже 4 рази більше людий, як нині. Щож тоді буде — спитаєте? Деж ті люди помістяться, хто їх проживить. Такі питання вже від давно ставлять собі люди. Давніше навіть дуже богато писалося про перелюднення та про загальний голод на землі за кількасот літ. Навіть закликали, аби законом спинити буйне множення людий. Нині інакше думають. Ніхто з учених вже не пише про перелюднення.

Противно, бояться вилюднення землі. Бо в міру того, як котрий нарід набирає культури, зачинає слабнути його плодючість. Нині наприклад в Франції людий убуває. Також плідність Анґлійців і Німців все більше малів.

А вже про голод на землі від перелюднення нема найменшої причини говорити. Є ще тільки вільної землі в Азії, Африці, Америці і Австралії, що якби її загосподарити, то з неї можна прокормити три рази тільки людности, як тепер жиє. Крім того якби так всюди на землі так управляли ріллю, як наприклад в Данії, то теперішні врожаї збіжжа, на цілій землі потроїлибися. Та на тім ще не кінець. Учені видумують ріжні способи, аби люде відживлялися штучно. Думають, що з часом найдуть такі „піґулки“ або порошок, що людина зїсть одну й буде сита цілий день. Тоді й управляти ріллі не треба буде. Це виглядає на байку, але може статися. Коби ми ще того дожили!

В обороні церкви.

Минулої неділі прийшла до Тирасполя (на Україні) більшовицька кавалерія, щоби забрати церковні дзвони. Люди стали в обороні церкви і не пускали червоних вояків на цвинтар. Богато людей арештували, а дзвони таки забрали. Тепер тим, що у вязниці за церков усі люди носять їсти.

— —

ТОРБИНКА СМІХУ

Пожиток із пчіл.

Як Вам ведуться пчоли?
— Дуже добре.
Що, богато меду наносили цего року?
— Ну, меду небогато, але оноді так покусали екзекутора, що він уже більше не показується.

Не сподівалася.

Парубок до дівчини:
Слухай, Марусю, чи ти віддалася би за якогонебудь дурня лише через те, що він має маєток?
— Гм, не знаю, мушу подумати; я не сподівалася, що ти зі мною хочеш женитися.

В школі.

Грицю, по чім пізнається, чи гуска стара?
— По зубах.
Дурне говориш! Гуска не має зубів.
— Я знаю що не має, але я маю.

Вертають до народу.

Отримуємо таке письмо:
До Хвальної Редакції „Народньої Справи“ у Львові.

Прошу ласкаво помістити в своЇому часописі слідуючу мою заяву:
Я, колись горячий приклонник і агітатор Сельроба, нині прилюдно заявляю: Події на Великій Україні, переслідування українського Народу і Церкви, нищення традиції та народнього майна червоними наїздниками з Москви, отворили мені очі на дійсний стан і ціль комуністів та їх наймитів Сельробів. Похвали Сельроба для знущань на Україні уважаю топтанням наших святих національних та релігійних почувань і тому вирікаюся давньої приналежности партийної і стаю до праці на національній ниві. Часописів сельробівських не приймаю, хай ними зрадники закриють собі зі сорому лице.
Чижів, дня 30/III 1930.

Олекса Кривуцький,
господар в Чижеві, пов. Золочів.

Відвічальний редактор: ЛЕВ ЧУБАТИЙ

З друкарні Щ. Беднарского в наймі „Кооперативи Промислу Графічного“ Львів Ринок 9 — Телефон 76-14.

Видавець: ІВАН ТИКТОР